

Intervenció arqueològica al carrer dels Còdols, 6-8

Codi M.H.C.B. 110/09

Barcelona, el Barcelonès
6 de novembre de 2009

2

Oscar de Castro López

Mataró, 30 de novembre de 2009

SUMARI

1. SITUACIÓ.....	3
2. MARC GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC	3
3. CONTEXT HISTÒRIC I ARQUEOLÒGIC	3
4. MOTIVACIÓ I OBJECTIUS	4
5. FONAMENTS DE DRET	4
6. TREBALLS REALITZATS	4
7. METODOLOGIA	5
8. RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ	5
9. CONCLUSIONS.....	5
10. BIBLIOGRAFIA	6

ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

ANNEX 3. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

FITXA TÈCNICA

Lloc de la intervenció	C. Còdols, 6-8
Població i comarca	Barcelona, el Barcelonès
Coordenades UTM	X=431329,8 / Y=4581469,4 m
Promoció	Iniciativa per Catalunya – Els Verds
Execució intervenció	Actium Patrimoni Cultural, SL
Direcció tècnica	Oscar de Castro López
Tipus d'intervenció	Preventiva
Activitat autoritzada	Seguiment d'obra i excavació arqueològica
Dates autoritzades	Del 4 a l'11 de novembre de 2009
Codi del MUHBA	110/09
Paraules clau	Control obra Claveguerons
Resum	L'actuació portada a terme en la finca 6-8 del carrer Còdols amb motiu de la construcció d'un clavegueró de connexió a la xarxa municipal de clavegueram no ha permès documentar cap element o estructura d'interès arqueològic.

1. SITUACIÓ

La intervenció arqueològica s'ha dut a terme al carrer dels Còdols, 6-8, al districte de Ciutat Vella, Barcelona.

Coordenades UTM: $x = 431329,8 \text{ m}$; $y = 4581469,4 \text{ m}$

2. MARC GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC

L'àmbit d'actuació se situa en el vessant oriental del Mons Taber, turó de poca alçada que, com el Turó dels Ollers, sobresortia del sector denominat pla de baix del Pla de Barcelona.

El Pla està limitat per la Serra de Collserola i per la falla que segueix, ran de mar, des del Garraf i el Turó de Montjuïc fins el Turó de Montgat, al nord del riu Besòs. La falla, originada en el moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, va delinear, a grans trets, el que és la costa catalana. Per aquest motiu, el pla inclinat al peu de la Serra de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectada per tots els moviments orogènics alpins. En el miocè i el pliocè, damunt el sòcol paleozoic, se sedimentaren dipòsits marins, que, en plegar-se, van originar el seguit de petits turons existents en el Pla de Barcelona; d'aquests, Montjuïc (173 m) és el més elevat i el Mons Taber (17 m), un dels de menor alçada. A més dels esmentats, altres turons ressegueixen aquesta falla, com el Turó de les Falzies, el de la Bóta, el Molinar, la Punta del Convent, etc (Morán et al. 1982: 14-15).

Finalment, el Pla de Barcelona, i en especial el sector del pla baix,¹ va anar sedimentant materials al·luvials aportats per rieres, torrents i aigües d'escorrentiu provinents de la Serra de Collserola i també pels deltes dels rius veïns i pels corrents marins. Com és característic de l'àrea mediterrània, en aquest sector es formaren maresmes i estanys, que anaren desapareixen a mesura que la línia de costa va anar avançant i que l'acció antròpica es va intensificar (Morán et al.1982: 15).

3. CONTEXT HISTÒRIC I ARQUEOLÒGIC

L'indret on s'ha dut a terme l'actuació s'inclou en una Zona d'Interès Arqueològic i d'alt valor històric, ja que es troba dins del *suburbium* de la ciutat romana de Barcelona, en una zona on s'ha documentat una necròpolis tardoromana.

En intervencions arqueològiques efectuades anteriorment es localitzaren restes romanes d'una vila i mausoleu alt imperials (plaça de J. Xirau). En una zona propera, al carrer d'Anselm Clavé i la plaça de Joaquim Xirau hi ha documentada una vil·la i una necròpolis també d'època alt imperial.

En una intervenció al carrer Ample, 5, es localitzà un enterrament del segle I d.C. Mentre que en una altra intervenció al carrer Ample, 1, es van excavar diverses estructures de finals del segle I dC i segle II dC i una necròpolis dels segles III-IV dC.

Prop d'aquest indret, sota l'edifici del Govern Militar, es localitzà un sector de necròpolis romana, d'època tardana. En una intervenció realitzada a la finca núm. 8 del carrer d'en Carabassa s'ha documentat estratigrafia baix medieval i romana.

Es troba a l'antic barri medieval de la Vilanova dels Còdols, espai urbanitzat ja al segle XIII. Aquest sector de Ciutat Vella forma part d'una de les àrees d'ampliació de la ciutat en època medieval vers al costat de mar i, posteriorment, és sotmès a remodelació durant els segles XVIII i XIX amb l'edificació dels edificis actuals.

La finca està inclosa al Conjunt del Passatge del Rellotge, inclòs al Catàleg del Patrimoni Arquitectònic, Històrico-Artístic de la ciutat de Barcelona del 1979: cat. B, cap.II (fitxa.núm.300).

4. MOTIVACIÓ I OBJECTIUS

Aquest Projecte d'Intervenció Arqueològica és motivat per la realització d'un clavegueró de connexió a la xarxa municipal de clavegueram de la 6 - 8 del carrer Còdols.

Els objectius principals de la intervenció han consistit en determinar l'existència de restes arqueològiques en el subsòl i documentar-les exhaustivament.

5. FONAMENTS DE DRET

La intervenció és de caràcter preventiu, atenent la Llei 9/1993 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català (DOGC 1807 de l'11 d'octubre de 1993) i el Decret 78/2002 de 5 de març del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC 3594 de 13 de març de 2002).

6. TREBALLS REALITZATS

Els operaris de la brigada municipal de BCNSubsòl, van optar per realitzar la connexió del clavegueró directament des de la claveguera principal, donada la proximitat de la boca d'accés i les reduïdes dimensions del carrer, fet que feia viable aquesta opció.

Així doncs, no va caldre realitzar cap rasa superficial ni remoure el nivell de circulació actual, fent l'excavació en mina o galeria.

Les tasques realitzades van portar-se a terme per mitjans mecànics tot obrint un forat a la claveguera de reduïdes dimensions (0.96 x 1.05 m).

Les tasques arqueològiques consistiren en el control del moviment de terres.

7. METODOLOGIA

Registre estratigràfic

La metodologia utilitzada per aquesta intervenció es basa en el mètode de registre Harris / Carandini, que consisteix en el registre objectiu i en la documentació exhaustiva de restes i estrats, utilitzant per això un model de fitxes específiques.

Topografia i planimetria

Les restes s'han vinculat geogràficament amb les coordenades UTM, per tal de documentar i facilitar la interpretació de la seqüència estratigràfica. La topografia i la planimetria han estat tractats informàticament amb programari CAD (Autodesk AutoCad) i SIG (ESRI ArcGIS).

Documentació fotogràfica

Per tal de deixar una constància visual dels treballs realitzats, s'ha realitzat un registre fotogràfic exhaustiu, en format digital d'alta resolució.

8. RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ

Els treballs arqueològics duts a terme al davant de la finca núm. 6-8 del carrer dels Còdols, no han permès localitzar cap estructura o element d'interès arqueològic.

Així doncs, i tenint en compte les circumstàncies específiques de la intervenció (excavació en mina, a una cota sobre el nivell de circulació actual de 2 m ca), només ha permès documentar un únic estrat geològic (UE01) compost per argiles marró de textura plàstica i sense material arqueològic associat.

9. CONCLUSIONS

El control arqueològic, realitzat al davant de la finca número 6-8 del carrer dels Còdols a Barcelona, amb motiu de la construcció d'un clavegueró de connexió a la xarxa municipal de clavegueram, no ha permès localitzar cap element o estructura d'interès arqueològic.

10. BIBLIOGRAFIA

NADAL, E., (2009). Memòria científica. Intervenció arqueològica al carrer Còdols, 6-8, Barcelona, el Barcelonès, juny 2009, Inèdit.

ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

Expedient 437 K121 NB-2009-1-4361 sobre l'autorització per a 2009 de la intervenció arqueològica preventiva al carrer dels Còdols, 6-8 de Barcelona, Barcelonès, segons el procediment establert en l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Antecedents

El 2009 La Direcció General del Patrimoni cultural va autoritzar, a petició d'Iniciativa per Catalunya Verdis i el Museu d'Història de Barcelona, una autorització arqueològica preventiva al carrer dels Còdols, 6 de Barcelona, sota la direcció d'Esteve Nadal Roma (ACTIUM, SL) del 26 de maig al 12 de juny i una intervenció arqueològica de control i rebliment de les restes d'un forn de pa dels segles XVIII-XIX del 22 al 23 de juny.

Fets

1. En data 2 de novembre de 2009 (registre d'entrada núm. 003048/0401E) Ferran Puig i Verdeguer, director del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona, sol·licita un permís per a efectuar una intervenció arqueològica preventiva de control i excavació al carrer dels Còdols, 6-8, de Barcelona (Barcelonès), sota la direcció de l'arqueòleg Oscar de Castro López, de l'empresa ACTIUM, SL, del 4 al 11 de novembre de 2009.
2. En data 3 de novembre de 2009, el Servei d'Arqueologia i Paleontologia va emetre informe favorable a l'esmentada sol·licitud.

Motivació

L'Unitat Operativa de Sanejament de l'Ajuntament de Barcelona ha de realitzar una rasa per la construcció d'un clavegueró

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
2. Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).

Resolució

Per tot això, resolc:

1: **Autoritzar** la intervenció arqueològica preventiva de control i excavació d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: carrer dels Còdols, 6-8 de Barcelona, Barcelonès.

Persona o institució autoritzada: Museu d'Història de Barcelona.

Direcció de la intervenció arqueològica: Oscar de Castro López, ACTIUM SL

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural

Activitat autoritzada: control arqueològic preventiu de control i excavació.
Termini de realització de la intervenció: del 4 l'11 de novembre de 2009.
Lloc de dipòsit provisional de les restes: magatzems del Museu d'Història de Barcelona.

La intervenció arqueològica o paleontològica autoritzada haurà de ser realitzada d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient.

2: Notificar aquesta resolució, tal i com disposa l'article 5.2 del Decret 78/2002, simultàniament a l'ajuntament del municipi afectat i a la persona interessada, amb l'avertiment que:

- Els particulars poden interposar recurs d'alçada contra aquesta resolució davant l'òrgan que l'ha dictat o davant del conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, en el termini d'un mes a comptar des de l'endemà de la recepció de la notificació, d'acord amb l'article 107 en relació amb els articles 114 i 115 de la Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, sens perjudici que es pugui interposar altre recurs que sigui considerat convenient.
- Les administracions públiques podran interposar, d'acord amb el que determina l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa, recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar des de la notificació. Potestativament, dins el mateix termini, també podran efectuar el requeriment previ que determina el precepte legal abans esmentat.

Barcelona, 3 de novembre de 2009

Jordi Roca i Armengol
Director general del Patrimoni Cultural

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació
Direcció General de Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Fa constar que aquesta fotocòpia
reprodueix fidelment l'original.

Barcelona, 06 NOV. 2009

Araceli Martín Golliga
Cap de la Secció d'Actuacions

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

FOTO 1. Vista general del lloc de la intervenció.

FOTO 2. Vista general del lloc de la intervenció.

FOTO 3. Vista de detall del forat de connexió del clavegueró amb la xarxa municipal de clavegueram.

FOTO 4. Vista de detall del forat de connexió del clavegueró amb la xarxa municipal de clavegueram.

ANNEX 3. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

Mapa topogràfic Escala 1:50.000

Ortofotomatge Escala 1:5.000

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA Carrer dels Còdols, 6-8. Barcelona, el Barcelonès		TÍTOL PLÀNOL Situació de la intervenció		CODI MUHBA 110/09	NÚM. PLÀNOL 1
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT Iniciativa per Catalunya - Els Verds	DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA Oscar de Castro López	ESCALA 1:50.000 1:4.000	DATA 11/09	 ARQUEOLOGIA I PATRIMONI	

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA Carrer dels còdols, 6-8. Barcelona, el Barcelonès		TÍTOL PLÀNOL Situació de la intervenció		CODI MHCB 110/09	NÚM.PLÀNOL 2
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT Iniciativa per Catalunya - Els Verds		DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA Oscar de Castro López	ESCALA 1/150	DATA Nov'09	actium ARQUEOLOGIA I PATRIMONI